

ДИМОХОДИ ТА ВЕНТИЛЯЦІЙНІ КАНАЛИ

Димові і вентиляційні канали (ДВК) грають в наших будинках роль, яку неможливо переоцінити. Регулярна перевірка вентиляційних каналів та димоходів забезпечує додаткову газову безпеку в будинку. З особливою пильністю перевіряються користувачі газових приладів з відводом продуктів згоряння в димохід (опалювальні котли, печі і ємкісні водонагрівачі). Обов'язково треба перевіряти тягу перед кожним використанням газових приладів.

Димоходи та вентиляційні канали завжди мають бути справними та цілими. Їх необхідно періодично обстежувати, а у разі необхідності прочищати та ремонтувати. При несправних димоходах та вентканалах шкідливі продукти горіння замість того, щоб виводитися назовні, накопичуються в приміщенні. Від правильної роботи димоходів та вентканалів безпосередньо залежить наше здоров'я та наших близьких, адже найбільшу кількість отруєнь чадним газом спричиняє саме порушення тяги.

ПЕРІОДИЧНІСТЬ ОБСТЕЖЕННЯ ДВК

Періодичній перевірці і прочищенню підлягають:

- димоходи опалювальних печей, ємкісних газових водонагрівачів і опалювальних котлів, які працюють сезонно, - не рідше ніж один раз на рік (перед початком опалювального сезону), які працюють цілий рік, - два рази на рік (навесні і восени);
- димоходи опалювально-варильних печей не рідше ніж два рази на рік: перед початком і після закінчення опалювального сезону;
- димоходи від газових проточних і ємкісних газових водонагрівачів для гарячого водопостачання, ресторанних газових плит (залежно від матеріалу) - не рідше ніж один раз на 6 місяців (цегляні, цегляні і азбестоцементні, цегляні і керамічні димоходи) і не рідше ніж один раз на рік (металеві - з товщиною стінки не менше 3 мм, азбестоцементні, керамічні та із жаростійкого бетону).

Обслуговування димоходів газового обладнання з відведенням продуктів згоряння через зовнішню стіну будинку необхідно проводити одночасно з обслуговуванням газового обладнання за документацією з експлуатації заводів-виробників.

Вентиляційні канали підлягають перевірці і прочищенню одночасно з димовими. У разі відсутності димових каналів вентиляційні канали підлягають перевірці один раз на рік.

Один примірник акта перевірки і прочищення димових каналів передається газорозподільному підприємству. Строк зберігання актів - 12 місяців.

Димові і вентиляційні канали на горищах будинків, а при суміщеній покрівлі - на оголовках повинні бути побілені і пронумеровані фарбою відповідно до номерів квартир.

У випадку виявлення несправних та непридатних до подальшої експлуатації димових і вентиляційних каналів особа, яка виконує їх перевірку, зобов'язана попередити власника (балансоутримувача та/або орендаря (наймача)) про заборону користування газовим обладнанням, невідкладно направити газорозподільному підприємству акт перевірки технічного стану димових та вентиляційних каналів для подальшого відключення газових приладів від системи газопостачання.

При первинному обстеженні димових і вентиляційних каналів у газифікованих приміщеннях новобудов житлових і громадських будинків перевіряють повітрообмін приладовим методом.

При улаштуванні в приміщенні газових плит, водонагрівальних або опалювальних апаратів з відведенням продуктів згоряння в димохід кратність повітрообміну повинна бути не менше ніж три.

При незабезпеченні необхідної кількості повітря, що видаляється з приміщення, або кратності повітрообміну газові прилади в експлуатацію не приймають.

ХТО ЗАЙМАЄТЬСЯ ПЕРЕВІРКОЮ ДИМОХОДІВ І ВЕНТИЛЯЦІЙНИХ КАНАЛІВ ТА ХТО ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ЗА СТАН ДВК

Щоб перевірити справність димоходів та вентиляційних каналів, споживачу необхідно звернутися до спеціалізованої організації, яка має ліцензію та дозвіл, підготовлений персонал та необхідне обладнання. Таких фахівців ще називають – пічниками (сажотрусами).

Відповідно до Правил безпеки систем газопостачання відповідальність за стан димових та вентиляційних каналів у житлових будинках покладається на керівників житлово-експлуатаційних організацій, у житлових кооперативах - на голову, у приватних будинках - на власників. Періодичні перевірки ДВК багатоквартирних будинків, спеціалізовані організації заздалегідь погоджують з балансоутримувачем – це може бути ЖЕК або об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, а в селах - з місцевою владою. Мешканці повідомляються про візит пічників завчасно шляхом оголошень, розміщених на інформаційних дошках біля під'їздів. Під час обходу домоволодінь, на вимогу власника житла, сажотруси мають пред'явити посвідчення. Щоб акти перевірки були своєчасно надані до газового господарства, також дбає власник.

Витрати на прочистку димових та вентиляційних каналів в структурі тарифу на розподіл природного газу не передбачені, тому оплачуються споживачем особисто відповідно до прайсу спеціалізованої організації.

Мешканці приватних будинків повинні періодично підрізати гілки дерев навколо димоходу. В зимовий період, не рідше одного разу на місяць, домовласник повинен проводити огляд оголовок димоходів, щоб завчасно запобігти їх обмерзанню та закупорці.

Як показує практика, переважно в селах, люди похилого віку зневажають цими правилами або не в змозі самостійно перевірити димоходи. Спеціалізована організація повинна провести відповідне обстеження, а в разі необхідності її фахівці прочищають або ремонтують ДВК, перевіряють щільність і відокремленість, справність оголовків і наявність нормальної тяги спеціальним приладом. Перевірка і прочищення димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових та громадських будинків оформляються актом.

Перш ніж розпочати ремонт димоходів і вентиляційних каналів, житлово-експлуатаційна організація, власник житлового будинку повинні письмово повідомити підприємство газового господарства про відключення газових приладів і апаратів від системи газопостачання.

Після кожного ремонту димоходи підлягають позачерговій перевірці і очищенню.

Детальніше

Перешкодою для безпечної експлуатації може бути той факт, що в останні роки в газифікованих приміщеннях громадських та житлових будинків встановлюються металопластикові вікна та вхідні і міжкімнатні двері з гумовими ущільненнями. При відсутності спеціальних отворів припливної вентиляції в газифікованих приміщеннях громадських та житлових будинків практично не забезпечується надходження необхідної кількості повітря.

При улаштуванні в приміщенні газових плит, водонагрівальних або опалювальних апаратів з відведенням продуктів згоряння в димохід припливна та витяжна вентиляція повинна забезпечити кратність повітрообміну не менше ніж три. До того ж припливна вентиляція додатково повинна забезпечити подання необхідної кількості повітря для повного згоряння горючих газів в газових приладах. Так для повного згоряння 1 м³ природного газу необхідно приблизно 10 м³ повітря, а для повного згоряння 1 м³ зрідженого вуглеводневого газу (пропан-бутану) необхідно приблизно 27 м³ повітря. Дуже важливо при користуванні газовими приладами здійснювати контроль за тим, чи повністю згоряє газ. Візуально при повному згорянні полум'я має блакитно-фіолетовий колір, при неповному – жовтувато-солом'яний. При недостатній кількості повітря та відсутності тяги в димоходах відбувається неповне згоряння горючого газу, при якому виділяється оксид вуглецю – СО (чадний газ), який не має ані кольору, ані запаху, але характеризується високою токсичністю.

У газифікованих житлових і громадських будинках, в яких встановлено прилади і апарати з відведенням продуктів згоряння в димоходи, власнику (балансоутримувачу та/або орендарю (наймачу)) необхідно забезпечити перевірку та прочищення димових і вентиляційних каналів. При перевірці димових і вентиляційних каналів визначають:

- відповідність конструкції і використаних матеріалів вимогам проектної документації;
- прохідність каналів (відсутність засмічення і наявність тяги);
- герметичність;
- відокремленість;

- наявність і справність протипожежних розсічок від горючих конструкцій;
- наявність поблизу оголовків встановлених приладів, обладнання у зоні вітрового підпору, що заважає належному повітрообміну;
- справність та правильність розташування оголовку димоходу відносно даху і розташованих поблизу споруд і дерев з урахуванням зони вітрового підпору;
- відсутність сажі і смоли на внутрішніх поверхнях;
- відсутність тріщин на зовнішніх поверхнях.

Технічне обслуговування колективної димовідвідної системи та димоходів, які проходять крізь зовнішню стіну без влаштування вертикального каналу і забезпечують баланс притоку повітря до камери згорання та організований відвід продуктів згорання у зовнішнє середовище у функціональному взаємозв'язку з автоматикою безпеки газових приладів із закритою камерою згорання, проводить із урахуванням вимог документації з експлуатації заводу-виробника обслуговуюче підприємство або спеціалізована організація, що має відповідні ліцензії та дозвіл на виконання цих робіт.

Димові труби від газових приладів у будівлях повинні бути виведені:

- вище граничної зони вітрового підпору, але не менше 0,5 м вище гребеня даху при розташуванні їх (рахуючи по горизонталі) не далі 1,5 м від гребеня даху;
- в рівні з гребенем даху, якщо вони знаходяться на відстані до 3 м від гребеня даху;
- не нижче прямої, проведеної від гребеня вниз під кутом 10° до горизонту, при розташуванні труб на відстані більше 3 м від гребеня даху.

Зоною вітрового підпору димової труби вважається простір нижче лінії, проведеної під кутом 45° до горизонту від найбільш високих точок поблизу розташованих споруд і дерев. В усіх випадках висота труби над прилеглою частиною даху повинна бути не менше 0,5 м, а для будинків із суміщеною покрівлею (плоским дахом) — не менше 2,0 м.

Вентиляційні труби, які розташовані поряд з димовими трубами, повинні мати висоту, що дорівнює висоті цих димових труб.

Нормальною тягою димоходу вважається мінімальне розрідження в димоході, встановлене державними стандартами на прилади і апарати, які підключені до димоходу, але не менше 2 Па (0,2 мм вод. ст.). У будинках, які обладнані приладами і апаратами з відводом продуктів згорання в димоходи, забороняється влаштування витяжної вентиляції зі штучним спонуканням. Категорично заборонено встановлювати ковпаки, зонти та інші насадки на оголовки димоходу.

В зимовий період, не рідше одного разу на місяць, домовласник приватного будинку повинен проводити огляд оголовків димоходів, щоб вчасно запобігти їх обмерзанню і закупорці.

Перед початком користування газовими приладами, що мають відведення продуктів згорання у димоходи, необхідно обов'язково перевірити в них тягу. Перед тим як запалити пальник, необхідно перевірити наявність тяги. У жодному разі не можна перевіряти тягу запаленим сірником. Якщо вузька смужка тонкого паперу втягується всередину – це означає, що тяга в наявності; якщо залишається нерухомим – тяга відсутня; відхиляється від газового приладу в приміщення, то тяга зворотна.

ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЯ АВАРІЙ ТА НАСТАННЯ НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ ПІД ЧАС ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ ГАЗОПОСТАЧАННЯ НЕОБХІДНО:

- забезпечити регулярні перевірки та очищення спеціалізованою організацією димоходів та вентиляційних каналів;
- регулярно перевіряти, щоб оголовки димових та вентиляційних каналів не знаходились у зонах вітрового підпору;
- регулярно слідкувати за станом оголовків димових та вентиляційних каналів у зимовий період, запобігати їх обмерзанню та руйнуванню;
- не встановлювати механічні витяжки у приміщеннях, де є газові прилади з відведенням димових газів у димохід;
- не використовувати газові приладами не за призначенням (наприклад: газову плиту — для обігріву приміщення, тощо);
- не змінювати облаштування димових та вентиляційних систем;
- не перекривати та не закривати (заклеювати, захаращувати) отвори вентиляційних каналів;
- не замурувати і не заклеювати «кишені» і люки, що призначені для чищення димоходів;
- встановлювати у газифікованих приміщеннях металопластикові вікна, які не мають кватирок/фрамуг;
- встановлювати у газифікованих приміщеннях, які не мають спеціальних отворів припливної вентиляції, двері з гумовими ущільненнями, які також не мають отворів припливної вентиляції.

ГАЗОВЕ ОБЛАДНАННЯ ЖИТЛОВИХ І ГРОМАДСЬКИХ БУДИНКІВ ПІДЛЯГАЄ ВІДКЛЮЧЕННЮ (ІЗ ВСТАНОВЛЕННЯМ ЗАГЛУШКИ) ВІД СИСТЕМИ ГАЗОПОСТАЧАННЯ ПРИ:

- несправних і непридатних до подальшої експлуатації димових і вентиляційних каналах;
- несправностях оголовків димових і вентиляційних каналів;
- відсутності тяги в димових і вентиляційних каналах.

ЩО ТРЕБА ЗНАТИ СПОЖИВАЧАМ?

Кожен з нас має чітко усвідомлювати, що жоден документ чи перевірка не допоможе, якщо він особисто не буде відповідально ставитися до безпеки життя і здоров'я, як власного, так і оточуючих.

Не змінюйте самостійно облаштування димових та вентиляційних систем. Не перекривайте вентиляційні канали, не встановлюйте витяжки з примусовим видаленням повітря з приміщення, адже це може призвести до зворотної тяги в димовому каналі, не замуруйте і не заклеюйте «кармани» і люки, призначені для чищення димоходів. Слідкуйте за правильною роботою газових приладів, димоходів, вентиляції та обов'язково перед увімкненням газових приладів перевіряйте наявність тяги!

Зауважимо, що під час планово-технічного обслуговування (ПТО) та інших робіт щодо обслуговування внутрішньобудинкових систем газопостачання, працівники газового господарства перевіряють не стан димових та вентиляційних каналів, **а лише наявність в них тяги**. До того ж газове господарство слідкує за своєчасним наданням власниками Актів ДВК. У разі їх відсутності чи отриманні Акта з негативним висновком, газове господарство здійснює відключення газового обладнання. Адже несправність ДВК загрожує виникненням аварійної ситуації та є небезпекою отруєння мешканців.

Пам'ятайте, що дотримання правил безпечної експлуатації димових і вентиляційних каналів збереже Ваше життя та життя Ваших рідних!

Вимоги до безпечної експлуатації димових і вентиляційних каналів встановлено «Правилами безпеки систем газопостачання», затвердженими наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 15.05.2015 №285.